

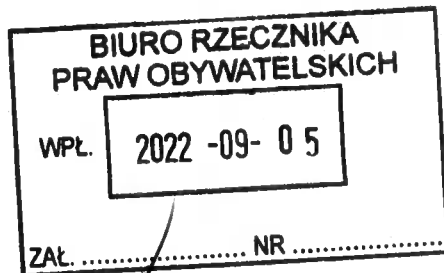

Kielce, 31 sierpnia 2022 roku

**Komendant Wojewódzki Policji
w Kielcach**

TK – AL – 055/10/2022

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich**

**00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77**

W odpowiedzi na przekazany „Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Kielcach” nr KMP.570.2.2022.MŻ z dnia 3 sierpnia 2022 r. przedstawiam informację o realizacji zaleceń zawartych w pkt 8 raportu.

Zalecenie nr I pkt 1

Badania lekarskie są wykonywane na podstawie rozporządzenia MSW z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich przez Policję. W § 1 pkt 3 ustawodawca określił przypadki w których zatrzymanego poddaje się badaniu co wskazuje, że Policja nie ma obowiązku badania każdej osoby zatrzymanej. Zatrzymany nie ma obowiązku poddania się badaniu lekarskiemu, o ile nie zachodzi konieczność jego przeprowadzenia dla celów dowodowych. Brak zgody osoby zatrzymanej na przeprowadzenie badania lekarskiego, nie stanowi przeszkody w umieszczeniu tej osoby w PDOZ (vide §8 przyw. rozporządzenia). Natomiast przepisy kodeksu postępowania karnego w art. 74 kpk wskazują na przesłanki obligatoryjnego przeprowadzenia badań lekarskich dla celów dowodowych. Przyjęcie osoby do wytrzeźwienia następuje na podstawie wydanego przez lekarza zaświadczenia, z którego musi jednoznacznie wynikać, że nie ma przeszkód do osadzenia osoby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych.

Odnosząc się do zalecenia Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur, aby każdą osobę przed umieszczeniem w PDOZ poddać badaniom lekarskim, należy stwierdzić, że osoba zatrzymana na podstawie przepisów kpk ma prawo wyrazić do protokołu zatrzymania żądanie takiego badania. Druk protokołu w części dotyczącej składanych oświadczeń przez osobę zatrzymaną w tym dotyczących stanu zdrowia z uwzględnieniem opisu i przyczyn ewentualnych obrażeń, wskazuje na intencje ustawodawcy, aby w każdym przypadku gdy jest to niezbędne udzielić osobie niezbędnej pomocy lekarskiej. Temu służy rozpytanie przez funkcjonariusza osoby zatrzymanej o jej stanie zdrowia, która ma prawo odmówić udzielenia informacji. W podsumowaniu należy więc wykazać, że każda osoba zatrzymana ma prawo do badania lekarskiego, w przypadku nie wyrażenia zgody na jego wykonanie, będzie ono zawsze przeprowadzane gdy posiada ona obrażenia zewnętrzne lub jej stan zdrowia na to wskazuje.

Mając powyższe na uwadze zalecenie KMPT dotyczące bezwzględnego przestrzegania przepisów dotyczących badań lekarskich, ponownie zapoznano funkcjonariuszy PdOZ KMP w Kielcach z przepisami rozporządzenia MSW z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich przez Policję.

Zalecenie nr 1 pkt 2

Prawo osoby zatrzymanej do niezwłocznego kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym wynika z art. 245§1 kpk. Przepis mówi o niezwłoczności nawiązania w dostępnej formie kontaktu, który należy do obowiązku organu, który dokonał zatrzymania. Przywołany przepis nie wskazuje na aspekty techniczne dotyczące sposobu powiadomienia adwokata jak również logistyczne odnoszące się do miejsca, w którym kontakt nastąpi. Umożliwienie kontaktu ma nastąpić w dostępnej formie, która w danej chwili jest możliwa.

Odnosząc się do zalecenia dotyczącego informowania każdej nowo przyjętej osoby do PdOZ o możliwości skorzystania z dostępnej listy adwokatów i radców prawnych należy stwierdzić, że PdOZ dysponuje aktualną listą dostępnych adwokatów i radców prawnych, która w każdym przypadku na żądanie osoby zatrzymanej bądź doprowadzonej do wytrzeźwienia jest udostępniana. Jednakże w celu uniknięcia wątpliwości w tym zakresie – funkcjonariusze PdOZ fakt jej udostępnienia będą odnotowywać w dokumentacji prowadzonej przez PdOZ KMP w Kielcach.

Zalecenie nr 1 pkt 3

Ustawodawca w art.245§1 kpk wprowadził obostrzenie polegające na udziale funkcjonariusza podczas rozmowy zatrzymanego z adwokatem lub radcą prawnym. To zastrzeżenie może dotyczyć tylko wyjątkowych wypadków, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami.

W Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach nie były składane zażalenia przez osoby zatrzymane, które podnosiły argumenty ograniczenia ich prawa do obrony. Udział funkcjonariuszy w kontaktach osób zatrzymanych z obrońcami pomimo, że nie jest on w żaden sposób ujmowany statystycznie to należy uznać za znikomy. Jeśli był realizowany to tylko z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa adwokata lub radcy prawnego.

Wskazana w zaleceniach zasada poufności, która winna być respektowana przez funkcjonariuszy w kontaktach osób zatrzymanych z adwokatem nie ma w tym przypadku zastosowania, bowiem norma przepisu tego nie uwzględnia. Jednakże, odnosząc się do zalecenia wyłączenia bądź zasłaniania kamery monitoringu – decyzja o jej zastąpieniu bądź nie - będzie podejmowana w porozumieniu z prawnikiem. Należy tu zaznaczyć, że kamery monitoringu nie przekazują i nie zapisują dźwięku (opcja ta jest zablokowana).

Zalecenie nr 1 pkt 4

Realizacja obowiązku zawiadomienia osoby trzeciej o fakcie zatrzymania wynika z art. 245§2 oraz art. 261§1 kpk. Wskazany przepis nie określa wprost realizowania tego prawa przez osobę zatrzymaną, lecz za pośrednictwem organu wymiaru sprawiedliwości. Dlatego też na żądanie osoby zatrzymanej to Policja ma obowiązek poinformować osobę najbliższą o fakcie zatrzymania. Nie ma przy tym obowiązku umożliwiania osobie zatrzymanej bezpośredniego kontaktu z osobą trzecią w tym zakresie. Należy również zauważyć, że przedmiotowe rozwiązanie ma bowiem na celu zabezpieczenie prawidłowego toku procesu karnego i jego ochronę przed ewentualną próbą matactwa ze strony zatrzymanego. Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że formułowane powyżej zalecenie nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawa krajowego.

Należy przy tym podkreślić, że w każdym przypadku żądania przez osobę zatrzymaną powiadomienia o fakcie jej zatrzymania wskazanej osoby, czynność ta jest realizowana przez policjantów jednostki i odnotowywana w protokole zatrzymania osoby. Odpowiednia adnotacja dokonywana jest również w przypadku nieskorzystania przez zatrzymanego z takiego uprawnienia.

Zalecenie nr 1 pkt 5

W przypadku zatrzymania cudzoziemca jest on niezwłocznie informowany o przyczynie zatrzymania i przysługujących mu prawach wynikających z art. 244§2 kpk. Osoba zatrzymana otrzymuje pisemne pouczenie o prawach i obowiązkach zatrzymanego w postępowaniu karnym w języku dla niego zrozumiałym. W przypadku wykonywania jakichkolwiek czynności służbowych z osobą zatrzymaną, która nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, zapewniany jest udział biegłego tłumacza danego języka. Również w przypadku umieszczenia w PdOZ cudzoziemca, dyżurny zmiany posiada regulamin pobytu w po-mieszczeniu w językach obcych, który udostępnia cudzoziemcowi w celu zapoznania. Udział tłumacza w jakichkolwiek czynnościach z udziałem osoby zatrzymanej jest odnotowywany w dokumentacji służbowej. Należy dodać, że niezwłoczne zapewnienie zatrzymanym cudzoziemcom biegłego tłumacza w niektórych okolicznościach związanych na przykład z charakterem i przebiegiem interwencji nie jest możliwe. Nie mniej czynność ta jest realizowana niezwłocznie jak tylko jest to możliwe.

Zalecanie nr 1 pkt 6

Odnosząc się do zalecenia dotyczącego umieszczenia regulaminu oraz wykazu instytucji stojących na straży praw człowieka wraz z adresami i numerami telefonów w pokojach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w bardziej widocznych miejscach informuję, że osoby zatrzymane lub doprowadzane podczas przyjmowania do PdOZ zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 Regulaminu pobytu osób w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie *pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izb oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb* (Dz.U. z 2012 r. poz. 638 z późn. zm.) w pierwszej kolejności zapoznawane są z jego treścią. Fakt zapoznania dokumentowany jest przez te osoby własnoręcznym podpisem w karcie zapoznania z regulaminem. W przypadku odmowy podpisania policjanci w miejscu na złożenie podpisu dokonują stosownego zapisu „odmówił podpisu”. Jeżeli kontakt z osobą przyjmowaną do pomieszczenia jest utrudniony z uwagi na zakłócenie jej świadomości, czynność tą policjanci realizują po ustaniu przyczyny odstąpienia od realizacji tego obowiązku. Ponadto kopie regulaminu pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz wykazy instytucji stojących na straży praw człowieka wraz z adresami i numerami telefonów umieszczone są wewnątrz pokoi w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią oraz w sposób uniemożliwiający ich zniszczenie lub dokonanie przy ich pomocy zamachu na zdrowie człowieka.

Zalecenie nr 1 pkt 7

Funkcjonariusze PdOZ KMP w Kielcach przestrzegają należytego obowiązku traktowania osób zatrzymanych. Tematyka ta ujmowana jest podczas prowadzenia lokalnych szkoleń zawodowych.

Informuję przy tym, że sprawy opisane w raporcie w pkt 7.1 prowadzone są w dalszym ciągu, tj. Ds.821.2021 przez Prokuraturę Rejonową w Busku - Zdroju oraz 4128-IDs.59.2022 przez Prokuraturę Rejonową w Skarżysku – Kamiennej.

Zalecenie nr 1 pkt 8

Funkcjonariusze Policji uprawnieni są do używania kajdanek na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* (Dz.U. z 2019 r. poz. 2418) i w granicach dopuszczonych do ich użycia. Kajdanki w stosunku do osób zatrzymanych nie są stosowane rutynowo. Ich użycie niejednokrotnie jest uzależnione od zachowania osoby i trwa do momentu osiągnięcia celu jego użycia. W przypadku osób doprowadzonych do PdOZ, o ile swoim zachowaniem nie stwarzają realnego zagrożenia dla siebie i funkcjonariuszy, po wprowadzeniu ich na teren PdOZ kajdanki są zdejmowane. Kajdanki w myśl art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. a-c cyt. ustawy, znajdują się w katalogu środków przymusu bezpośredniego i zakładają się na ręce, nogi lub jednocześnie na ręce i nogi (kajdanki zespolone). Użycie przez policjantów środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek zakładanych na ręce trzymane z przodu i z tyłu jest zgodne z działaniami opisanymi w art. 11 pkt 1-11, 13 i 14 i art. 15 cyt. ustawy. Stosowanie przez policjantów kajdanek wobec osób zatrzymanych związane jest między innymi z zapewnieniem bezpieczeństwa doprowadzenia art. 11 pkt 9 cyt. ustawy, w tym własnego oraz osób uczestniczących podczas realizacji zadań. Unieruchomienie kończyn w wyniku użycia środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek i spowodowana z tym dolegliwość fizyczna w postaci utrudnienia w poruszaniu się jest naturalnym i oczywistym wynikiem jego zastosowania. W działaniach tych nie ma celowości sprawiania bólu osobie doprowadzanej czy też jakichkolwiek niedogodności, a jedynie bezpieczne zrealizowanie doprowadzenia osoby. Wskazać ponadto należy, że czynnikiem istotnie wpływającym na bezpieczeństwo czynności jest korzystanie przez policjantów z uprawnień wynikających wprost z cyt. ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzić należy, że funkcjonariusze Policji zasadnie i zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* stosują środki przymusu bezpośredniego między innymi w postaci kajdanek podczas wykonywania czynności służbowych. Ich działania w tym zakresie realizowane są tylko i wyłącznie w oparciu o przepisy przywołanej ustawy.

Zalecenie nr 1 pkt 9

W ramach lokalnego doskonalenia zawodowego dla funkcjonariuszy PdOZ KMP w Kielcach prowadzone były szkolenia z zakresu przeciwdziałania stosowaniu tortur oraz związanych z zapobieganiem i minimalizowaniem użycia przemocy w chwili zatrzymania, ze sposobami radzenia sobie ze stresem, współpracą z trudnym klientem, komunikacją interpersonalną, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu oraz systematycznym promowaniem i odświeżaniem wiedzy w zakresie ochrony praw człowieka i zapobieganiu torturom, nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu oraz karaniu informuję, że. Celem było uwrażliwienie funkcjonariuszy na etyczne zachowanie w służbie i wskazanie konsekwencji dyscyplinarnych i karnych stosowania przez policjantów przemocy. Podczas szkolenia wskazywana była rola tzw. „sygnalistów” i przełamywania zmyślenia mającej związek z przestępstwami stosowania przemocy na służbie. W trakcie szkoleń policjanci zostali poinformowani, że wszelkie formy niewłaściwego traktowania osób pozbawionych wolności są niezgodne z prawem, a w przypadku ich zaistnienia wobec funkcjonariuszy będą wyciągane konsekwencje służbowe i karne. M.in. w I półroczu br. (25 kwietnia 2022 r.) odbyło się szkolenie w zakresie wytycznych wynikających z treści zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. *w sprawie metod i form wykonywania*

przez policjantów konwojów i doprowadzeń oraz Zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz zasad postępowania z osobami zatrzymanymi, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki poszanowania godności ludzkiej i zakazie poniżającego traktowania osób, przeciwdziałanie stosowania tortur.

Zalecenie nr 1 pkt 10

W zakresie umożliwienia osobom umieszczonym w PdOZ do korzystania z własnych kul ortopedycznych lub laski w pokoju, należy stwierdzić, że zalecenie to jest niemożliwe do zrealizowania. Przy formułowaniu takiego stanowiska wzięto pod uwagę następujące negatywne przesłanki, tj.:

1. możliwość samookaleczenia osadzonego,
2. możliwość okaleczenia osoby umieszczonej w tym samym pokoju,
3. możliwość wykorzystania wymienionych przedmiotów jako narzędzia służącego do dokonania czynnej napaści na funkcjonariusza PdOZ,
4. możliwość wykorzystania wymienionych przedmiotów jak narzędzia służącego do uszkodzenia znajdującego się w pokoju mienia.

Nadmienić należy, że w określonych sytuacjach (np. wyjście do toalety), zarówno kula ortopedyczna jak i laska, jest udostępniana przy przemieszczaniu się osadzonego.

Zalecenie nr 2 pkt 1

W zakresie zalecenia przekazywania środków na zadania wymagające nakładów finansów, informuję, że będą one sukcesywnie realizowane w miarę zaistnienia bieżących potrzeb.

KOMENDANT WOJEWÓDZKI POLICJI
w KIELCACH
z upoważnieniem
ZASTĘPCA KOMENDANTA
WOJEWÓDZKIEGO POLICJI
w KIELCACH

insp. Andrzej Patrzalek

Wyk. w 2 egz.

Egz. nr 1 - adresat

Egz. nr 2 - a/a

wyk. / sporz. Andrzej Laskowski

tel. 802 2063